

družstevní socialismus, stal se bolševismus nejhorlivějším podporovatelem družstevnictví ve všech jeho družích. Největší slabinou bolševického družstevního socialismu jest právě onen činitel, jenž je zároveň příčinou umělého růstu ruského družstevního hnutí, diktatura proletariátu. Vychází-li v Rusku socialisace v první řadě od ústřední politické moci státu, stal se i bolševický družstevní socialismus nutně pouhým prostředkem státního socialismu. To je nejpodstatnější znak ohledně postavení družstev v sovětské soustavě. I když vystupuje bolševický družstevní socialismus toliko jako doplněk v určitých hospodářských oborech, v obchodě, v zemědělství a v drobném průmyslu, jest přece jen způsob jeho uplatnění státně socialistický, poněvadž se družstva stala státními organisacemi! Pokud „občanští družstevní socialisté“, především manželé Webovi, zastávají určitý družstevní socialismus, spatřují v něm samostatný druh „socialismu“, jenž je toliko jakýmsi doplňkem nejrůznějších socialisačních metod: prostřednictvím státu a obce, prostředků politických a odborových. Odmítají však podřízení družstevního socialismu státnímu. Rovněž i Gide zastává samostatné, svobodné vzdělávání „družstevního socialismu“, jež nazývá pro jeho zvláštnost právě „kooperativismem“ po případě „solidarismem“ odmítaje označení „družstevní socialismus“. Tu je však jádro bolševické družstevní ideologie. Bolševismus nevidí v tomto „volném kooperativismu“ žádného socialismu ve smyslu diktatury proletariátu. Je nedůvěřivý k družstevní demokracii a hledí tuto nedůvěru odstraniti tím, že podřizuje družstva státu. To však znamená, že družstvo musí nutně zřici se samostatnosti, vlastní organisace a výchovy k samostatnosti, opustiti všechny vlastní základy, které jsou zahrnuty v pojmu *volnost a demokracie*. Sovětské ruské družstevnictví se stalo právě tak třídní organisací a organisací třídního boje, jako všechny ostatní hospodářské organisace této soustavy. Rusko bude musit nahlédnouti, že družstevnictví plní své úkoly pouze do té míry, do jaké se mu ponechá volnost a jemu vlastní zákonitost organizační formy: že družstva působí ve smyslu pospolitostního hospodářství a „socialismu“ pouze tehdy, spočívá-li tato vyšší forma hospodářského života na opravdu svobodné souhře sil jednotlivce a pospolitosti, individualismu a kolektivismu. Každým donucováním, každým umělým zásahem, jenž se pokouší vyloučiti individuální moment na prospěch kolektivismu, musí býti podkopána a rdoušena vlastní hospodářská a sociální funkce družstva. Nutno vyčkati, do jaké míry bude toto stanovisko vývojem ospravedlněno a do jaké míry bude Rusko nuceno dalším vývojem upustiti od extrémně politického momentu na prospěch přirozeného hospodářského vývoje.

A. Klimt.

BIBLIOGRAFIE. DRUŽSTEVNICTVÍ.

- DUŠEK (J.). — Speciální kurs pro funkcionáře a zaměstnance družstev stavebních. Díl I. V Praze, Unie čsl. družstev 1933. 96 str. 30.—.
- DVOŘÁK (L. Fr.). — Zemědělské družstevnictví v Republice čsl. Praha, MAP 1934. 55 str. 12.—.
- FREUNDLICOVÁ (E.). — Racionalisace oběhu zboží. V Praze, Unie čsl. družstev 1933. 40 str. 1.—.
- GIDE (Ch.). — Solidarita či charita? V Praze, Unie čsl. družstev 1934. 16 str. 1.—.
- CHALUPA (A.) — NEBUŽELSKÝ (A.). — Historie socialistického kolektivismu v zemědělství Praha 1933. 372 str. 30.—.
- PELIKÁN (Vl.). — Regres podle návrhu bytového zákona. V Praze, Unie čsl. družstev 1933. 12 str. 1.—.
- POČICKÝ (Fr.). — Speciální kurs pro funkcionáře a zaměstnance družstev konsumních. I. II. V Praze, Družst. škola 1933. 112 str. 30.—.
- POISSON (E.). — Demokracie a družstevnictví.

- DI. I. V Praze, Unie čsl. družstev 1933. 35 str. 2'—.
- PŘEDPISY (Právní) o poplatkových povinnostech družstev. V Praze, Unie čsl. družstev 1933. 35 str. 2'—.
- RENNER (K.). — Nástin ekonomické teorie družstevnictví. V Praze, Unie čsl. družstev 1934. 55 str. 1'—.
- RUKOVĚŤ (Organisační) družstevních shromáždění. V Praze, Ústř. svaz čsl. družstev 1933. 140 str.
- SPECTATOR. Jednotlivecký obchod a družstevnictví konsumní a zemědělské. Brno, Barvič & Novotný 1934. 60 str. 4'—.
- STRNAD (E.). — Družstevní shromáždění. V Praze, Ústř. svaz čsl. družstev 1933. 139 str. 12'—.
- ŠKATULA (E.). — Světové družstevní hnutí v příboji vášní a zmatků. V Praze, Ústř. svaz čsl. družstev 1934. 47 str. 4'—.
- ŠTĚPINA (J.). — Příručka družstevního práva v Republice československé. V Praze 1934. 731 str. 80'—.
- ZÁKONY (Rumunské družstevní). Praha, Unie čsl. družstev 1933. 68 str. 2'—.
- BASTIEN (P.). — Les organismes corporatifs agricoles. 1934. 20 fr.
- MLADENATZ (Gr.). — Histoire des doctrines coopératives. Presses univ. de France 1933. 254 str. 18 fr.

BIBLIOGRAFIE. ANGLICKÁ.

- STAAL (P.). — A foreigner looks at India. Cape 1934. 252 str. 7/6.
- STEED. (H. W.). — A way to social peace. Allen & U. 1933. 148 str. 4/6.
- STEED (H. W.). — Hitler, whence and whither. 3. edn. Nisbel 1934. 189 str. 3/6.
- STIMSON (H. L.). — Democracy and nationalism in Europe. Oxford U. P. 1934. 6/.
- STRACHEY (J.). — Coming struggle for power. Gollancz 1934. 400 str. 3/6.
- WALTER (K.). — Co-operation in changing Italy. King 1934. 80 str. 2/6.
- WYLLIE (J. A.). — India at the parting of the ways. Monarchy, diarchy or anarchy? Lincoln Williams 1934. 243 str. 8/6.
- Young (J. T.). — The new American government and its work. 3. edn. Macmillan 1934. 15/.

FRANCOUZSKÁ.

- COLLET (P.). — La semaine de 40 heures. 1934. 25 fr.
- COUZINET (P.). — La dissolution des assemblées politiques et la démocratie parlementaire. 1934. 10 fr.
- DESGRANGES (P.). — Au service des marchands d'armes. 1934. 15 fr.
- DRABOVITCH (W.). — Fragilité de la liberté et séduction des dictatures. 1934. 240 str. 12 fr.
- DUBREUIL (H.). — Les Codes Roosevelt et l'avenir du travail. 1934. 256 str. 15 fr.
- EISENMANN (L.). — Un homme européen. Edouard Beneš. 1934. 160 str. 9 fr.
- L'ETAT et la vie économique. Paris, Institut intern. de coop. intel. 1934. 2 vol. 216 + 454 str. 18 + 45 fr.
- FRANCIS (R.). — MAULNIER (T.). — MAXENCE (J.-P.). — Demain la France. 1934. 18 fr.

PŘEČTĚTE SI!

H. Kelsen:

O PODSTATĚ A HODNOTĚ DEMOKRACIE.
Úvaha slavného německého právníka. Brož. Kč 18'—,
váz. Kč 28'—.

C. Malaparte:

STÁTNÍ PŘEVRATY — jak se dělají a jak se jim zabraňuje.
Brož. Kč 20'—, váz. Kč 30'—.

Dr. Jindřich Mayer:

KORPORAČNÍ ŘÁD A HOSPODÁŘSTVÍ
FAŠISTICKÉ ITALIE. Brož. Kč 35'—.

U knihkupců.

NAKLADATELSTVÍ »ORBIS«, PRAHA XII.

POJIŠTĚNÍ

životní
požární
úrazové
automobilů
zákonné odpovědnosti
proti krádeži vloupáním
rozbití skel
rozbití strojů a zvonů
dopravní
proti dešti
krupobitní
vodovodní

NABÍZÍ ZA NEJVÝHODNĚJŠÍCH PODMÍNEK
BANKA »SLAVIA«
PRAHA, BRNO, BRATISLAVA A VEŠKERÁ
ZASTUPITELSTVÍ.

Vydavatelé: Dr. Jaroslav Krejčí a Vilém Koudelka. Odpovědný redaktor Vilém Koudelka. Revue »Moderní stát« vychází jednou měsíčně. Celoroční předplatné v tuzemsku Kč 100'—, jednotlivá čísla Kč 12'—, dvojčísla Kč 18'—, Pro cizozemsko zvyšuje se předplatné o poplatky poštovní na ročních Kč 115'—, Kdo si ponechá úkazkové číslo, považuje se za odběratele. Odbírání časopisu přestává jen písemnou výpovědí. Pouhé vrácení výtisků nestačí. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegrafů č. j. 85.224/VII.-28, podací úřad Praha 25. Toto číslo vyšlo v měsíci prosinci 1934. Tiskem Státní tiskárny v Praze.